

Motion till riksdagen 2005/06:L369

av **Jarl Lander (s)**

Resegarantin för bussresearrangörer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om resegarantilagen.

Motivering

I direktiven till Resegarantilagsutredningen skrev regeringen att förslag till ny lagstiftning skall lämnas och att det nya ”systemet bör vara enkelt att administrera, konkurrensneutralt och ge konsumenterna en hög skyddsnivå samtidigt som kostnaderna för reseföretagen inte blir alltför höga” samt att ”vikt skall läggas vid att få ett system som inte försvårar nyetableringar av små och medelstora företag”. Tyvärr har inte regeringens intentioner uppfyllts i den nya lagstiftningen som trädde i kraft år 2003. Dagens system fungerar inte konkurrensneutralt, det försvårar nyetableringar av små och medelstora företag, det är onödigt dyrt och är inte enkelt att administrera för företagen.

De enda finansiella lösningar som i dag står till buds för bussresearrangörer som ska ställa resegaranti är bank- eller försäkringsgarantier. Problemet med att använda bank- och försäkringsgarantier är att marknaden för dessa instrument inte fungerar tillfredsställande. Den obefintliga konkurrensen har gjort det möjligt för finansinstitutionerna att ta ut höga avgifter från de små företagen för att finansiera stora volymrabatter för de stora flygresearrangörerna. Detta leder naturligtvis till att konkurrensen snedvrids till småföretagens nackdel och att nyetableringar försvåras. Att finansinstitutionerna gör på detta sätt är inget uppseendeväckande. De tillämpar bara näringslivets normala och gängse prissättningsprinciper för vinstmaximerande företag och tar ut så mycket som möjligt av varje kund. Samtidigt måste man vara medveten om att det är de stora flygresearrangörerna som står för de stora riskerna i systemet. Det är flygcharterföretagen som gjort flertalet konkurser och därmed stått för den största delen av uttagen från resegarantisystemet.

Den finansiella belastningen på systemet har i nio fall av tio utgjorts av företag som arrangerat flygcharterresor utomlands. Under åren 1967 till 1999

Fel! Okänt namn på

ställde totalt 302 företag in sin verksamhet. I 202 fall behövde ställda resegarantier på totalt 35,8 miljoner kronor över huvud taget aldrig användas. För resterande 100 fall behövde garantin bara utnyttjas fullt ut vid sju tillfällen. De totala utbetalningarna uppgick till 108,4 mnkr, av vilka över 90 % var hänförliga till konkurser i flygcharterföretag.

Det är egentligen inte särskilt uppseendeväckande att företag som arbetar med utrikes flygcharterverksamhet har högre risknivå än bussresearrangörer. Dessa två marknader är helt olika.

Hela eller delar av flygplan kontrakteras halvårsvis för flygningar där planen måste fyllas till åtminstone 95 % i bägge riktningar, för att de genom hård konkurrens pressade priserna skall möjliggöra vinst. Inga möjligheter finns att ställa in enstaka dåligt belagda avgångar, eftersom kapacitet då skulle saknas för hemvändande resenärer på resmålet.

Risken för flygcharterbolagen förstärks av att arrangörerna ofta ingår bindande åtaganden gentemot hotell på resmålet för att både säkra kapacitet och förhandla ned logipriserna. Till detta kommer storskalig marknadsföring med bl.a. intensiv och dyrbar annonsering. Vid arrangörens eventuellt obestånd kommer hotellen sannolikt att försöka avhysa resenärerna eller kräva betalning direkt från dessa. Möjligheten till hemresa är helt beroende av resegarantin.

Paketresor med buss har istället en utpräglad låg riskprofil. När det gäller arrangörer av inrikes paketresor med buss, följer bussen med resenärerna, och i de allra flesta fallen tar förarna med sig passagerarna hem om arrangören gör konkurs under resan. Underlag för säkra slutsatser saknas eftersom antalet konkurser bland bussresearrangörer varit mycket lågt under de senaste 30 åren.

Anledning finns att tro att hemtagningsproblemet generellt är litet och dessutom billigt att lösa. En buss för 50 passagerare kan hyras för så lite som 4 000–7 000 kr per dag, medan kostnaden för ett flygplan med 250 stolar uppgår till 550 000–750 000 kr för en flygning till Medelhavet. Risktagandet för bussresearrangörer begränsas också av att otillräckligt bokade avgångar kan ställas in på 3–4 veckors varsel utan kostnad för arrangören.

Samtliga våra nordiska grannar tar betydligt större hänsyn till risktagandet i de olika delbranscherna än vad Sverige gör, och det finns därför anledning att ta hänsyn till detta.

Den 5 juni 2002 beslutade riksdagen om vissa ändringar i resegarantilagen (prop. 2001/02:138). Lagändringarna som trädde i kraft den 1 januari 2003 innebar bl.a. att de tidigare minimibeloppen om 200 000 kr för arrangörer och 50 000 kr för återförsäljare togs bort eftersom regeringen bedömde att det inte längre var nödvändigt att behålla minimibeloppen. Tyvärr har Kammarkollegiet hållit fast vid myndighetens tidigare praxis, vilket innebär att Kammarkollegiet fortfarande begär att resegarantibeloppet skall vara 200 000 kr för bussresearrangörer. En översyn av Kommerskollegiets praxis på området måste därför göras.

För att komma till rätta med den snedvridna konkurrensen och etableringshindren för små och medelstora företag måste dels lagstiftningen ändras så att det bli möjligt att ställa resegarantier genom andra lösningar än bank- eller

Fel! Okänt namn på

försäkringsgaranti, t.ex. genom fondlösningar, dels måste Kammarkollegiet i sin bedömning börja ta hänsyn till risktagandet i de olika delbranscherna.

Tyvärr har inte heller regeringens intentioner från utredningsdirektiven när det gäller enklare administrativa lösningar blivit verklighet. Inom andra sektorer av det svenska samhället finns det i dag möjlighet att sköta inrapportering av uppgifter till myndigheter helt elektroniskt. Ett exempel på detta är att det sedan en tid tillbaka är möjligt att deklarera elektroniskt. Denna möjlighet för företagen att sköta sin administration gentemot Kammarkollegiet kring resegarantin elektroniskt bör även införas för reseföretag.

Stockholm den 3 oktober 2005

Jarl Lander (s)